

MİKRO ÖĞRETİM DESTEKLİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ

THE EFFECT OF MICROTEACHING SUPPORTED TEACHING PRACTICE COURSE ON PROSPECTIVE SOCIAL STUDIES TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS THEIR PROFESSION

Fatma ÜNAL¹, Şemsettin AKDENİZ²

ÖZ: Mikro öğretim, sınıf ortamındaki beklenmeyen durumları etkili bir şekilde kontrol etme imkânı tanıdığından öğretmen adaylarının güven içerisinde deneyim kazanması için oldukça verimli bir yöntemdir. Bu araştırmanın temel amacı, mikro öğretim destekli Öğretmenlik Uygulaması (ÖU) dersinin Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğine yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda karma yöntem modellerinden iç içe karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda ön test - son test denkleştirilmemiş gruplu zayıf deneysel model, nitel boyutunda ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmaya uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen 22'si kontrol 21'i ise deney grubu olmak üzere toplamda 43 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmanın nicel basamağında "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmanın nitel basamağında ise veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Deney ve kontrol grup puanlarının karşılaştırılması amacıyla Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ise Wilcoxon işaretli sıralar testi ile bakılmıştır. Nitel veriler ise betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmanın nicel bulguları incelendiğinde katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Ancak yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgularda mikro öğretim destekli ÖU dersinin olumlu tutumlar geliştirme açısından öğretmen adaylarına fayda sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Mikro öğretim, Sosyal bilgiler, Öğretmenlik uygulaması, Tutum, Karma Yöntem

ABSTRACT: Micro-teaching is a highly efficient method for pre-service teachers to gain experience in confidence as it allows them to control unexpected situations in the classroom environment effectively. The main purpose of this study is to reveal how microteaching-supported teaching practicum courses affect pre-service social studies teachers' attitudes towards their profession. For this purpose, embedded design from mixed method models was used. In the quantitative dimension of the research, the weak experimental model with pre-test - post-test unbalanced groups was used, and in the qualitative dimension, the case study design was used. A total of 43 pre-service teachers, 22 in the control group and 21 in the experimental group participated in the study. In the quantitative stage of the study, "Attitude Scale Towards Teaching Profession" was used. In the qualitative stage of the study, data were collected with a semi-structured interview form. Mann-Whitney U test was used to compare the scores of the experimental and control groups. The Wilcoxon signed-rank test was used to determine whether there was a significant difference between the pre and post-test scores of the experimental and control groups. Qualitative data were analyzed by descriptive analysis method. When the quantitative findings of the study were examined, no significant difference was found between the pre-test and post-test scores of the participants' Attitude Towards Teaching Profession Scale. However, the findings obtained from the interviews revealed that the micro-teaching supported teaching practice course was beneficial for pre-service teachers in terms of developing positive attitudes.

Keywords: Microteaching, Social studies, Teaching practice, Attitude, Mixed Method

Bu makaleye atf vermek için:

Ünal, F. ve Akdeniz, Ş. (2024). Mikro öğretim destekli öğretmenlik uygulaması dersinin sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğine yönelik tutumlarına etkisi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14 (2), 1111-1124.

Cite this article as:

Ünal, F. ve Akdeniz, Ş. (2024). The effect of microteaching supported teaching practice course on prospective social studies teachers' attitudes towards their profession. *Trakya Journal of Education*, 14 (2), 1111-1124.

¹ Prof. Dr., Bartın Üniversitesi, Bartın/Türkiye, funal@bartin.edu.tr, 0000-0003-1829-2999

² Arş. Gör., Bartın Üniversitesi, Bartın/Türkiye, sakdeniz@bartin.edu.tr, 0000-0002-2880-3660

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Microteaching is a crucial tool that aids in the professional development of pre-service teachers. It provides students with the opportunity to develop cognitively and emotionally in teaching practice courses. However, gaining teaching experience can be challenging due to the complexity and variability of real classroom environments, which may lead to the formation of negative attitudes. Microteaching is advantageous because it allows for the management of unexpected situations in a controlled environment, providing a safe experience for pre-service teachers. The purpose of this study is to investigate the impact of a microteaching-supported teaching practice course on the attitudes of pre-service social studies teachers towards the profession. Understanding how microteaching contributes to shaping pre-service teachers' professional identities, increasing their self-confidence, and developing positive attitudes is crucial for evaluating the effectiveness of teacher education programs. This study aims to comprehend the factors that may shape pre-service social studies teachers' professional attitudes by examining in-depth the contribution of microteaching-supported teaching practice to pre-service teachers' professional development.

Method

The study utilized embedded design from mixed method models to align with its purpose. In the quantitative dimension of the study, the weak experimental model with pretest-posttest unbalanced groups was used, while the case study design was used in the qualitative dimension. A total of 43 pre-service teachers participated in the study, with 22 in the control group and 21 in the experimental group. The 'Attitude Scale Towards Teaching Profession' was used in the quantitative stage of the study. During the qualitative phase of the study, the researchers collected data using a semi-structured interview form. To compare the scores of the experimental and control groups, the Mann Whitney U test was employed. The Wilcoxon signed-rank test was used to determine if there was a significant difference between the pre and post-test scores of the experimental and control groups. The researchers analyzed the qualitative data using the descriptive analysis method.

Findings

The study examined the participants' views on the effect of the Teaching Practice course on their attitudes towards the profession. Upon analyzing the quantitative data obtained for the first sub-problem, no significant difference was found between the pre-test and post-test scores of the participants' Attitude Towards Teaching Profession Scale. There was no significant difference in the comparison results of the participants' scores on the Attitude Towards Teaching Profession Scale between the experimental and control groups. In the analysis of the qualitative data obtained for the second subproblem of the study, the pre-service teachers' opinions about the influence on their attitude towards the profession were grouped under the category of "positive influence". The participants' attitudes towards the teaching profession were evaluated based on four categories: situations related to students, situations related to prospective teachers, situations related to practicum teachers, and situations related to practicum instructors. Finally, the pre-service teachers provided suggestions for improving their attitudes towards the teaching profession. These suggestions were grouped into three categories: suggestions for the practicum teacher, suggestions for the practicum instructor, and suggestions for practice.

Discussion and Conclusion

Based on the quantitative data, microteaching practices did not have a significant impact on pre-service teachers' attitudes towards the teaching profession. However, the interviews revealed that this method can be useful. It is important for the practicum instructor, practicum teacher, and pre-service teacher to gain teaching practice experience supported by microteaching. During this process, it was determined that instructors should allocate more time to microteaching and teaching practice. Quality feedback is essential for student professional development. Mentor teachers should be an integral part of the process, and healthy communication should be established throughout. To gain a better understanding of why microteaching practices did not significantly impact pre-service teachers' attitudes towards the profession, interviews were conducted to reveal related issues. The results showed that problems experienced during the teaching practice process, at the practice school, and with the mentor teacher were the main reasons for this situation, rather than microteaching. Based on these findings, a few suggestions can be made. The Teaching Practicum course should include micro-teaching practices and be offered for four semesters, starting in the third year and gradually expanding its scope. In accordance with these findings, we can offer some recommendations. The Teaching Practicum course should incorporate micro-teaching practices and be

provided for four semesters, beginning in the third year and gradually expanding its scope. Arrangements should be made to improve the quality and frequency of communication between the teachers who guide pre-service teachers at practicum schools and the faculty members who guide them at the faculty.

GİRİŞ

Öğretmen adaylarının eğitim öğretim sürecinde ideal öğretmen davranışlarını sergileyebilmesi için aldıkları hizmet öncesi eğitim oldukça önemlidir. Öğretmenlik programları, içerdiği meslek bilgisi, genel kültür ve alan dersleri üzerinden öğretmen adaylarına mesleğe ilişkin bilgi, beceri ve tutum kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu derslerdeki kazanımlara dengeli bir şekilde ulaşmak, öğretmen adayının ideal öğretmen davranışlarını sergileyebilmesi açısından önem taşımaktadır. (Köksal ve Ayvaz Tuncel, 2021) Öğretmen adayları, lisans eğitimlerinin ilk üç yılında teorik derslerden edindikleri bilgileri dördüncü sınıfta Öğretmenlik Uygulaması (ÖÜ) dersi ile pratiğe dökme şansı bulmaktadırlar. Öğretmen adaylarının mesleklerine başlamadan önce ÖÜ dersi aracılığıyla destekleyici bir ortamda tecrübe kazanması oldukça önemlidir. Çünkü öğretmenlik mesleğine yönelik teorik olarak birçok şey öğrenilebilse de öğretmenlik becerisi, sadece tecrübe edilerek kazanılabilir (Gower ve ark., 1983). Öğretmen adayları, ÖÜ dersinde mesleğine yönelik hazır bulunuşluk durumlarını test etme fırsatı elde ederken aynı zamanda öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilişsel ve duyuşsal açıdan kendilerini geliştirirler. Ancak kontrol altında tutması neredeyse imkânsız olan ve çok fazla değişkeni içinde barındıran gerçek sınıf ortamlarında öğretmenlik deneyimi kazanmak oldukça zordur. Öte yandan mikro öğretim, değişkenleri yönetme fırsatı vermesi nedeniyle deneyim kazanmak için oldukça verimli bir yöntemdir (Allen ve Eve, 1968).

Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar geliştirmeden bu mesleğin sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmek neredeyse olanaksızdır. Nitekim öğretmenlik mesleğinin gerekleri dışsal motivasyon kaynaklarıyla değil öğretim ve yetiştirme arzusundan ileri gelen içsel motivasyon kaynaklarıyla yerine getirilebilir. Tutum, bireyin kişisel deneyimleri, bilgi birikimi, duygusal durumu ve güdülerini temel alarak zihinsel, duygusal ve davranışsal düzeyde organize ettiği, kendisine ya da çevresindeki nesnelere, toplumsal konulara veya olaylara karşı belirli bir tepki eğilimini yansıtan bir duruştur (İnceoğlu, 2011). Tutumların gelişimine etki eden birçok faktörden bahsedilebilir. Özellikle bireylerin ergenliğe girmeleriyle beraber ailenin tutumlar üzerine etkisi azalmakla birlikte çevresel faktörlerin etkisi artmaktadır. Tutumların gelişiminde akranların, bilgi edinme olanaklarının ve eğitimin etkisi oldukça önemlidir. Tutum oluşturma noktasında eğitimin etkisi ebeveyn inançlarının bireyin tutumuna etkisi kadar güçlü olabilir (Morgan, 2011). Bu bağlamda bireyde herhangi bir şeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmek açısından eğitim süreçlerini en iyi şekilde planlamak ve uygun öğretim araçları kullanmak oldukça önemlidir.

Öğretmen adayları edindikleri birçok bilgiye rağmen öğretmenlik uygulamaları gibi gerçek ortamlarda kaygı ve stres halinde olabilirler. Adayların bu olumsuz durumdan kurtulabilmesi ya da bu durumun etkilerini azaltabilmesi için mikro öğretim değerli bir araçtır (Kuran, 2009). Mikro öğretim yöntemi, geliştirildiği 1960'lardan beri öğretmenlerin yeni beceriler kazanması için başarıyla kullanılmaktadır. Birçok okul ve üniversitede bir öğretmen yetiştirme yöntemi olarak yerleşmiştir (Ping, 2013). Öğretmen yetiştirirken öğretmen adaylarına kişilik kazandırma amacıyla da kullanılan mikro öğretim, genel olarak "öğret-yeniden öğret" çevrimi olarak isimlendirilen bir deneme yanılma durumu olarak yürütülür (Aykaç, 2018) Bu döngü, amaca uygun 5-10 dakikalık mikro dersin hazırlanması, ders işlenirken tercihen videoya alınması, dersi izleyen rehber ve akranlardan geri bildirimlerin alınması, dersin tekrardan hazırlanarak işlenmesi ve bütün grup üyeleri tarafından değerlendirilmesi aşamalarını içerir (Demirel, 2017). Mikro öğretim tekniklerinin kullanıldığı programlardaki öğretmen adayları, geleneksel olarak yürütülen öğretim programlarındaki öğretmen adaylarına göre daha fazla istenen bir öğretim davranışı sergilerler (Mackey ve ark., 1977). Mikro öğretimde süreç yönetimi, uygulamadan uygulamaya çeşitlilik gösterse de "planlama-uygulama-geribildirim verme-tekrar uygulama ve değerlendirme" (PUGED) aşamaları olarak özetlenebilir (Ünal, 2021).

Malone ve Strawitz (1985) mikro öğretim ve alan deneyiminin öğretmen adayları üzerindeki etkilerini inceledikleri deneysel çalışmalarında, mikro öğretim yönteminin alan deneyimiyle birleştirilmesinin öğretmenlik becerilerini geliştirmede tek başına alan deneyimine göre daha üstün olduğu sonucuna varmıştır. Nitekim Demirel (1995) de Türkiye'de öğretmen yetiştirme programları için model önerisi getirdiği çalışmasında, ÖÜ dersi içinde mikro öğretim gibi yöntemlerle öğretim pratiği sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Papageorgiou vd. (2018), İngiliz Dili Eğitimi yüksek lisans programlarında ÖÜ üzerine yaptıkları çalışmalarında, yüksek lisans öğrencilerinin bir Öğretmenlik Uygulaması-Mikro Öğretim bileşeni beklentisi içinde oldukları ortaya konulmuştur. Bu çalışmalardan yola çıkarak mikro öğretimle

desteklenmiş bir ÖU sürecinin öğretmen adayları için deneyim kazanma açısından faydalı olacağı söylenebilir.

ABD’de 1960’lardan itibaren kullanılmaya başlanan mikro öğretim yöntemi Türkiye’de eğitim fakültesi öğretmenlik lisans öğretim programlarında 2018 yılı sonrasında ağırlık kazanmıştır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı (SBÖLP) incelendiğinde; Sosyal Bilgiler Öğretimi 2, Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II dersleri mikro öğretim konularını içermektedir. Son olarak SBÖLP meslek bilgisi seçmeli dersi olarak “mikro öğretim” dersini de içermektedir (YÖK, 2018). Bütün bunlardan hareketle mikro öğretim yönteminin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı içinde önemli bir yeri olduğu ve bu yöntemin yapılacak yeni çalışmalarla birlikte önemini artıracığı söylenebilir.

Mikro öğretime ilişkin görüşlerin alındığı nitel araştırmalar (Şen, 2009; Karadağ ve Akkaya, 2013; Atav ve ark., 2014; Göçer, 2016; Matra ve Rukmini, 2017; Elias, 2018) ile yöntemin etkililiğinin incelendiği nicel araştırmalar (Peker, 2009; Mergler ve Tangen, 2010; Şen, 2010; Ping, 2013; Küçüköğlü vd., 2012; Arsal, 2014; Iswantir ve Sesmiarni, 2021) literatürün büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Yine 1992-2018 yılları arasında Türkiye’de yapılan çalışmalarda mikro öğretime ilişkin yapılan 68 araştırmanın yöntemi incelendiğinde 28’inin nicel, 23’ünün nitel ve 9’unun karma olduğu belirlenmiş, 8 araştırmanın ise yöntemi belirtilmemiştir (Erdamar ve Bangir Alpan, 2021). Alan yazın incelendiğinde Sosyal Bilgiler Eğitiminde mikro öğretim destekli öğretmenlik uygulamalarının mesleğe yönelik tutuma olan etkisine ilişkin herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın amacı, mikro öğretim destekli ÖU dersinin Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğine yönelik tutumlarına etkisini belirlemektir. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Mikro öğretim destekli ÖU dersi Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumları üzerinde etkili midir?
2. Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mikro öğretim destekli ÖU dersinin mesleğe yönelik tutuma olan etkisine ilişkin görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, mikro öğretim destekli ÖU dersinin Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla karma yöntem modellerinden iç içe karma desen kullanılmıştır. Bu desende amaç, nicel ve nitel verilerin eş zamanlı veya sıralı olarak toplanmasıdır. İç içe karma desende bir veri türü diğer veri türünü destekler niteliktedir. İkincil verinin toplanmasının amacı birincil veriyi zenginleştirmek veya desteklemektir. Destekleyici veri nicel veya nitel olabilir. Ancak genel olarak literatüre bakıldığında nitel verinin destekleyici konumda olduğu tasarım daha çok tercih edilmektedir (Creswell, 2012; Creswell ve Planoclarck, 2014). Araştırma amaç ve sorularına yanıt vermede en uygun yöntem olmasından hareketle bu desenin seçilmesi uygun görülmüştür.

Araştırmanın nicel aşamasında öntest-sontest denkleştirilmemiş gruplu zayıf deneysel model kullanılmıştır. Nitel aşamasında ise durum çalışması desenleri kullanılmıştır. Bu deneysel modelin yarı deneysel modelden tek farkı grupların seçkisiz bir şekilde atanmamış olmasıdır. Ancak bir kontrol grubunun bulunması ve grupların ölçülen niteliğinin başlangıç noktasının bilinmesini (öntest), bu sayede değişimin test edilebilmesini sağlaması nedeniyle diğer zayıf deneysel modellere kıyasla öne çıkmaktadır (Büyüköztürk ve ark., 2020). Durum çalışması ise bir olayın meydana gelmesine neden olan unsurları tanımlamak ve anlamak, olayın farklı açılardan açıklamalarını geliştirmek ve nihayetinde olayı değerlendirmek için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Gall ve ark., 2003).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcılarını 2021-2022 akademik yılında bir devlet üniversitesinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim gören 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Katılımcıların deney ve kontrol gruplarına dağılımlarına ilişkin detaylı bilgiler tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcıların deney ve kontrol gruplarına dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Kontrol	14	7	22
Deney	16	6	21
Toplam	30	13	43

Tablo 1 incelendiğinde 22’si kontrol 21’i ise deney grubu olmak üzere 43 öğretmen adayının çalışmaya katıldığı görülmektedir. Kontrol grubunun 14’ü kadın, 7’si erkeklerden oluşurken deney grubunun ise 16’sı kadın, 6’sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Bu dağılım, deney ve kontrol grubundaki katılımcı sayılarının birbirlerine yakın olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yaklaşımlarından birisi olan uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu yöntemde katılımcıların araştırma için uygunluk durumlarını belirlemek amacıyla sorular sorulur veya çalışmaya dahil edilmesi kolay olan bir katılımcı grubuyla çalışılır (Christensen ve ark., 2015). Bu çalışmada seçkisiz olmayan bu örnekleme yönteminin kullanılmasının nedeni araştırmaya dahil edilen deney ve kontrol gruplarının hali hazırda var olan gruplar içerisinde gönüllü öğrenciler ile oluşturulmasıdır. Bu çalışma kapsamında mikro öğretim uygulamaları, “Öğretmenlik Uygulaması” dersi ile “mikro öğretim” meslek bilgisi seçmeli dersini alan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinden oluşan deney grubu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın kontrol grubunu sadece ÖU dersini alan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Uygulama sonrası yapılan görüşmeler ise deney grubu içerisinde yine uygun örnekleme yöntemiyle seçilen gönüllü öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın nicel basamağında Üstüner (2006)’in geliştirdiği “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kendisinden izin alınarak kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışması Yetişensoy ve Şahin (2020) tarafından ayrıca gerçekleştirilmiş ve ölçeğin geneline ilişkin Cronbach Alfa değeri .95 olarak oldukça yüksek bulunmuştur. Bu çalışmada ise yapılan analiz sonucunda Cronbach Alfa değeri .94 olarak hesaplanmıştır. Çalışmanın nitel basamağında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalından ikişer öğretim elemanından uzman görüşü alınarak son haline getirilmiştir. Formda yer alan üç ana sorunun altında sonda sorularına yer verilmiştir. Sorular genelden özele, anlaşılır ve tarafsız olacak şekilde oluşturulmuştur. Sorular ile; uygulamanın mesleğe yönelik tutumları nasıl etkilediğine, hangi durumun veya durumların geliştirdikleri tutumda etkili olduğuna ve uygulama sürecinin olumlu tutumlar geliştirmesi için hangi önerilerde bulduklarına ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Uygulama öncesinde “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ön test olarak deney ve kontrol gruplarında bulunan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Sonrasında mikro öğretim dersi kapsamında deney grubunda yer alan öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından ikişer saat olmak üzere iki hafta boyunca etkili öğretim ve öğrenmede temel ilkeler, mikro öğretim yöntemi ve konuya uygun ders planı ve öğrenme etkinlikleri hazırlamaya yönelik teorik bilgiler aktarılmıştır. Uygulamaya ilişkin teorik bilgiler aktarıldıktan sonra öğretmen adaylarından kendilerinin belirleyeceği bir Sosyal Bilgiler kazanımı kapsamında 15 dakikalık ders planı hazırlamaları istenmiştir. Hazırlanan ders planları incelenerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra haftalık ders sunumları planlanmıştır.

Her hafta dört öğretmen adayı tarafından on beşer dakika olacak şekilde sunumlar 11 hafta boyunca gerçekleştirilmiş ve gerekli geri bildirimler uygulayıcı ve akranlar tarafından verilmiştir. Geri bildirim verme sürecinde araştırmacılar tarafından uzman görüşleri alınarak derse özgü geliştirilmiş “dereceli puanlama anahtarı (RUBRİC)” kullanılmıştır. Dereceli puanlama anahtarında “öğretim sürecini planlama ve uygunluk”, “öğrenme ortamlarını düzenleyebilme”, “öğretim sürecine uygun materyal ve kaynak kullanabilme”, “öğrenme-öğretme süreci”, “ölçme ve değerlendirme”, “etkili sunum becerileri” olmak üzere altı ölçüt bulunmaktadır. Bu ölçütler dört düzeyde (çok iyi-4, iyi-3, kabul edilebilir-2, kabul edilemez-1) değerlendirilmiştir. Örneğin, “etkili sunum becerileri” ölçütünde “Öğrencilerin dikkatini çeken, olumlu

çift yönlü iletişimi (öğretmen-öğrenci) içeren etkili bir sunum yapıldı.” ifadesinin değerlendirme karşılığı “çok iyi-4” şeklindedir. Süreç, biri video kaydı altında olmak üzere bütün öğretmen adayları tarafından ikişer kere anlatım yapılana kadar devam etmiştir. Kontrol grubunda ise 2 saat teorik ve 6 saat uygulama olmak üzere toplamda 8 saat mevcut Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Öğretim Programına uygun olarak ÖU dersi süreci yürütülmüştür.

Uygulama süreci tamamlandıktan sonra “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” son test olarak deney ve kontrol gruplarında bulunan öğretmen adaylarına tekrar uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi yapıldıktan sonra uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak deney grubundaki gönüllü yedi öğretmen adayıyla bireysel olarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. Öncelikle öğretmen adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği’ne ait verilerinin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Normalliğin değerlendirilmesinde ise basıklık-çarpıklık katsayıları ile deney ve kontrol grubunun veri sayılarının 30 kişinin altında olması nedeniyle Shapiro-Wilk testinden yararlanılmış (Deniz, 2020) ve ilgili sonuçlar alanyazında işaret edilen değer aralıkları (Can, 2019) referans alınarak yorumlanmıştır. İlgili normallik verileri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Yapılan normallik testi sonuçları

Puan	Grup	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk	
						sd	p
Ön	Kontrol	4,29	,66	-1,578	1,683	21	,001
Test	Deney	4,51	,39	-,747	,035	22	,077
Son	Kontrol	4,33	,66	-1,763	2,838	21	,001
Test	Deney	4,55	,39	-,993	,232	22	,023

Shapiro-Wilk normallik testinde p değerinin .05’ten ($p > .05$) büyük olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Seçer, 2015). Tablo 2’de yer alan sonuçlar incelendiğinde grupların Shapiro-Wilk normallik testi sonuçlarının .05’ten küçük olduğu ($p < .05$) dolayısıyla değerlerin normal olmadığı görülmektedir. Normalliğe karar verilmeden önce çarpıklık-basıklık değerlerine de bakılmıştır. Bu değerlerin -1.5 ile +1.5 aralığında olmaması verilerin normal dağılım koşulunu taşımadığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidel, 2015). Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubu puanlarının karşılaştırılması amacıyla Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına ise Wilcoxon işaretli sıralar testi ile bakılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler ise bilgisayar ortamında yazıya aktarıldıktan sonra tekrar kontrol edilerek araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Miles & Huberman’ın (2019) nitel veri analizi süreçlerinde güvenilirliği hesaplamak üzere önerdiği formüle ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği Sayısı}}{\text{Toplam görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}}$) göre görüş birliği ve görüş ayrılığı olan kodlar hesaplanarak kodlayıcılar arasındaki uyum oranının %86 olduğu belirlenmiştir. Mikro öğretim destekli ÖU dersinin öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin yöneltilen sorulara verilen cevaplardan kodlar ve kategoriler oluşturulmuştur. Ayrıca bulgular kısmında katılımcıların cevaplarından doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Tablolarda ve doğrudan alıntılarda katılımcıların cinsiyetlerine uygun olarak atanan rumuzlar (Lale, Mehmet, Meryem vb.) kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Bu çalışma, araştırma etiği ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup etik kurul izni kapsamında; Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan 23.04.2022 tarihli, E-23688910-050.01.04-2200037565 sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma amacına yönelik toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgulara bu bölümde yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanı farklarının anlamlı olup olmadığını incelemek için yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Gruba göre betimsel istatistikler ve karşılaştırma sonuçları

Puan	Grup	N	Medyan	Sıra Ort.	U	Z	p
Ön Test	Deney	22	4,54	23,86	190	-,997	,319
	Kontrol	21	4,50	20,05			
Son Test	Deney	22	4,60	23,98	187,50	-1,058	,290
	Kontrol	21	4,56	19,93			

Tablo 3 incelendiğinde, gruplar arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan test sonuçlarına göre kontrol grubunun ön test puanı (*Medyan: 4,50*) ile deney grubunun ön test puanı (*Medyan: 4,54*) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (*U:190, Z:-,997, p>,05*). Deney grubunun son test puanının (*Medyan: 4,60*) kontrol grubu son test puanından (*Medyan: 4,56*) daha yüksek çıktığı görülsede bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (*U: 187,5, Z:-1,058, p>,05*).

Kontrol grubunda bulunan katılımcıların öntest ve sontest puanlarının arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testinin sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Kontrol grubu öntest ve sontest puanlarının karşılaştırılması

Öntest-Sontest	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Negatif Sıralar	6	14,42	86,50	-,692	,489
Pozitif Sıralar	14	8,82	123,50		
Eşit	1				
Toplam	21				

Tablo 4'te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, kontrol grubunda bulunan katılımcıların öntest ve sontest puanlarının arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (*Z= -,692, p>,05*).

Deney grubu içinde bulunan öğretmen adaylarının deney öncesinde ve sonrasında puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına yönelik yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testinin sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Deney grubu öntest-sontest puanlarının karşılaştırılması

Öntest-Sontest	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıralar	12	9,08	109,00	-,226	,821
Pozitif Sıralar	9	13,56	122,00		
Eşit	1				
Toplam	22				

Tablo 5’te yer alan analiz sonuçlarında, deney grubundaki öğretmen adaylarının deney öncesinde ve sonrasındaki puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($Z = -0,226$, $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, Mikro Öğretim Destekli ÖU dersinin sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını artırmada önemli bir etki yaratmadığı söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemine yanıt aramak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara yönelik katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 6, 7 ve 8’de verilmiştir.

Tablo 6.

Mikro öğretim destekli öu dersinin mesleğe yönelik tutuma olan etkisine ilişkin görüşler

Kategori	Kod	Öğretmen Adayı
Olumlu Etki	Mesleğe Karşı Motive Olma	Lale, Mehmet, Meryem
	Mutlu Olma	Esra, Meryem
	Özgüven Kazanma	Esra, Sude, Mehmet, Betül
	Farkındalık Kazanma	Lale, Esra, Sude, Betül
	Mesleği Sevme	Lale, Sude, Mehmet, Meryem, Ayşe
	Kaygının azalması	Lale, Mehmet, Ayşe

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının görüşleri “Olumlu Etki” kategorisi altında “Mesleği Sevme”, “Özgüven Kazanma”, “Farkındalık Kazanma”, “Kaygının Azalması”, “Mesleğe Karşı Motive Olma” ve “Mutlu Olma” kodları oluşmuştur. Öğretmen adaylarının belirttikleri görüşlerden “Mesleği Sevme” kodu ön plana çıkmaktadır. Konuya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Mehmet “...stajın ilk günlerinde gerçekten öğretmenliğin kolay meslek olmadığına kanaat getirmiştik... şu anda gözlemediğim kadarıyla yani gayet de yapabileceğime inanıyorum. Yani bu işi isteyerek ve severek yapacağımı düşünüyorum...”

Esra “...Özgüven verdi. Videoyu izledikten sonra evet dedim ben anlatabiliyorum, dersi yapabiliyorum, dersin arasında boşluklar bırakmıyorum yani dolu dolu geçirebiliyorum diye gördüm. Öğretmenlik Uygulamasına gittiğimde de bunu etkinliklerle öğrencilerle bağdaştırdığımda (pekiştirdiğimde) daha etkili oldu benim için...”

Sude “...özellikle öğretim elemanından aldığım olumlu dönütler, ben de mesleğimi daha iyi yapabileceğim fikrini oluşturdu. Yani öğretmenlik mesleğinin değerini bir kere daha anladım bu ders aracılığıyla...”

Tablo 7.

Mikro öğretim destekli öu dersi sürecinde mesleğe yönelik tutumu etkileyen durumlara ilişkin görüşler

Kategori	Kod	Öğretmen Adayı
Öğrencilerle ilgili durumlar	Öğrencilerin dönütleri	Lale, Mehmet, Meryem
	Sınıf yönetimi	Lale, Sude
Öğretmen adayıyla ilgili durumlar	Mesleğe yönelik var olan tutum	Esra, Meryem
	Bilgileri pratiğe dökme	Esra, Sude
Uygulama Öğretmeniyle ilgili durumlar	Uygulama Öğretmeniyle İletişim	Esra
Uygulama Öğretim Elemanıya ilgili durumlar	Uygulama Öğretim elemanının yaklaşımı	Meryem
	Uygulama Öğretim elemanının dönütleri	Betül

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının görüşleri “Öğrencilerle İlgili Durumlar”, “Öğretmen Adayıyla İlgili Durumlar”, “Uygulama Öğretmeniyle İlgili Durumlar” ve “Uygulama Öğretim Elemanıya İlgili Durumlar” kategorileri altında toplanmıştır. “Öğrencilerle ilgili durumlar” kategorisi altında “öğrencilerin dönütleri” kodu, “Öğretmen adayıyla ilgili durumlar” kategorisi altında ise “sınıf yönetimi”, “Mesleğe yönelik var olan görüş” ve “bilgileri pratiğe dökme” kodları öne çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının konuya ilişkin görüşlerinin yer aldığı kategorilerden yapılan doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Meryem "...ilk başta yetemem diye korktum açıkçası hem mikro öğretim hem Öğretmenlik Uygulaması kapsamında baktığımda. Ya ben hani ne verebilirim bu çocuklara diye düşündüm ilk başta. Sonrasında ilk tahtaya çıktığımda dedim ki ben yani bunu yapmak istiyorum. Öğrencilerin sonra geri dönütler vermesi 'Öğretmenim bugün siz anlatacak mısınız? Siz anlatacak mısınız?' demeleri tarzında geri dönütler beni daha da isteklendirdi..."

Sude "...Öğretmen derse başlıyor ama bir sürü şey oluyor o süreç içerisinde, öğrencilerden gelen ya da dış faktörler. Yani sınıf yönetiminin çok zor bir iş olduğunu öğrendim. En önemlisinin sınıf yönetimi olduğunu öğrendim. Bu konuda da kendimi aslında birazcık ileride zorlanacağımı düşünüyorum ama tabii bunu kendimi geliştirerek daha iyi noktaya getirebilirim diye düşünüyorum..."

Esra "...öğretmenin bize karşı olan tutumu bizde bir kaygı oluşturdu. Öğretmenin akademik başarısı çok yüksekti öğrencilerle iletişimi de güzeldi ama bizim öğretmen adaylarıyla olan iletişimi biraz kötüydü... rehberliğinde de bir sıkıntı vardı o bende bir kaygı oluşturdu hani kendi başıma kaldığımda ben de bunu yapabilecek miyim diye düşündüm açıkçası..."

Meryem "...bence uygulama öğretim elemanın da çok büyük etkisi olduğunu düşünüyorum, çok yapıcıydı bize karşı. Yani onu gördükçe demek ki dedim hani biz de böyle yapıcı olursak çünkü hem onu seviyorduk hem de saygı duyuyorduk. Yani dersin dışında uygulama öğretim elemanı da çok etkili oldu diyebilirim bu anlamda..."

Tablo 8.

Mikro öğretim destekli öü dersinin mesleğe yönelik tutumu artırması için öneriler

Kategori	Kod	Öğretmen Adayı
Uygulama öğretmenine yönelik öneriler	Öğretmen adaylarına verilen görev ve sorumluluk	Lale
	Uygulama öğretmeninin iletişimi	Lale, Esra, Meryem
Uygulama öğretim elemanına yönelik öneriler	Uygulama Öğretim Elemanlarının geri bildirim	Lale, Esra, Betül, Ayşe
	Dersin verildiği sınıf düzeyi	Esra, Mehmet
	Dersin kontenjanı	Sude
Uygulamaya yönelik öneriler	Dersin uygulama saatleri	Meryem, Betül
	Beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olma	Ayşe

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının görüşleri "Uygulama öğretmenine yönelik öneriler", "Uygulama öğretim elemanına yönelik öneriler" ve "Uygulamaya yönelik öneriler" kategorileri altında toplanmıştır. "Uygulama öğretmenine yönelik öneriler" kategorisi altında "Uygulama öğretmenin geri bildirim" kodu, "Uygulama öğretim elemanına yönelik öneriler" kategorisi altında "Uygulama Öğretim Elemanlarının geri bildirim" kodu, "Uygulamaya yönelik öneriler" kategorisi altında ise "Dersin verildiği sınıf düzeyi" ve "Dersin uygulama saatleri" kodları öne çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının konuya ilişkin görüşlerinin yer aldığı kategorilerden yapılan doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Meryem "...bazı staj öğretmenleri işte öğretmen adaylarına zaten onlar stajyer gözüyle bakıyorlar. Hani çok şey yapmıyorlar böyle nasıl anlatabilirim çok değer verilmiyor gibi hissediyorum. Aslında biz oraya bir şeyler öğrenmeye gidiyoruz...yani hem staj yaptığımız okul yönetimi bilmiyorum biraz daha belki bizle iyi bir iletişimde olursa, keza staj öğretmenlerimiz de aynı şekilde, yani tutumumuz daha iyi etkilenebilir ve yani öğretmen adayları daha isteyerek gidebilir oraya diye düşünüyorum. Çünkü istemediğimiz bir yere gittiğimizde hiç kimse bir şey öğrenmek istemeyecek, bu da olumsuz anlamda etkileyebilir yani..."

Esra "...buradaki uygulama öğretim elemanlarının, evet iki kere falan izlemeye geliyorlar ama bu biraz daha fazla olabilir. Çünkü daha profesyonel kişiler, bizlere daha fazla geri dönüt vererek bizlerin daha iyi duruma gelmesini sağlayabilirler O yüzden bizleri izleme konusunda biraz daha üzerimize düşmeleri gerektiğini düşünüyorum..."

Mehmet "...biz ilk üç sınıfta mikro öğretim gibi bir ders kesinlikle görmedik ama 4. sınıfta bu mikro öğretim dersi beni ve arkadaşlarımı gerçekten çok etkilediğini düşünüyorum. Bayağı faydalı olduğunu düşünüyorum bize öğretmenlik mesleğinde. Bu mikro öğretim gibi derslerin daha da artması gerek zorunlu

ders kapsamında gerek seçmeli ders kapsamında, daha fazla mikro öğretim tarzında derslerin konulması gerektiğini önerebilirim...”

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada mikro öğretim destekli ÖU dersinin Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarına etkisi ve öğretmen adaylarının mikro öğretim destekli ÖU dersinin mesleğe yönelik tutuma olan etkisine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Çalışmanın birinci sorusu kapsamında toplanan veriler incelendiğinde katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin öntest ve sontest puanları arasında fark anlamlı bulunmamıştır. Katılımcıların deney ve kontrol gruplarında yer alma durumuna göre aldıkları puanların karşılaştırma sonuçlarında da anlamlı fark görülmemiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında; uygulamanın zayıf deneysel modelde gerçekleştirilmesi, örneklem grubunun küçük olması ve karıştırıcı değişkenlerin yeterince kontrol edilememesi gibi araştırmanın sınırlılıkları etkili olmuş olabilir. Ayrıca sınıf yönetiminin zorluğu, uygulama öğretmeniyle yaşanan iletişim sorunları, uygulama öğretmeninden gelen yetersiz ya da olumsuz geri bildirimler, uygulama öğretim elemanlarının izleme ve dönüt verme sıklıklarının öğretmen adaylarına yetersiz gelmesi ve uygulamalı derslerin son sınıfa bırakılmasının etkisi olduğu söylenebilir. Araştırmanın nitel bulguları, çoğunlukla olumlu görüşlerden oluşsa da bu sonuçları destekler niteliktedir. Öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerde, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının etkilenme durumlarına ilişkin görüşleri “olumlu etki” kategorisi altında birleşmiştir. Mesleğe yönelik tutumlarını etkileyen durumlara yönelik görüşleri ise “öğrencilerle ilgili durumlar, öğretmen adayıyla ilgili durumlar, uygulama öğretmeniyle ilgili durumlar ve uygulama öğretim elemanı ile ilgili durumlar” olmak üzere 4 kategori altında toplanmıştır. Son olarak öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumu artırma noktasında uygulamaya yönelik buldukları öneriler “uygulama öğretmene yönelik öneriler, uygulama öğretim elemanına yönelik öneriler ve uygulamaya yönelik öneriler” kategorilerini oluşturmuştur.

Yapılan görüşmelerde öğretmen adayları, mikro öğretim destekli ÖU dersinin mesleklerine karşı sevgi ve istek uyandırdığını, kaygılarını azaltıp özgüven kazandırdığını ve mesleğe karşı daha motive olmalarını sağladığını belirtmişlerdir. Kuran (2009), öğretmenlik bilgi ve becerilerini kazanılmasında mikro öğretimin etkisini araştırdığı çalışmasında öğretmen adayları, mikro öğretim uygulamalarının öğretmenlik mesleğini sevmelerini sağladığını belirtmişlerdir. Alanyazında öğretmen adaylarına yönelik yapılan birçok araştırmada mikro öğretimin öğretmen adaylarının heyecan ve öğretim kaygılarını azaltarak özgüven kazanmalarını sağladığı ortaya konmuştur (Ogeyik, 2009; Peker, 2009; Şahinkayası, 2009; Şen, 2009; Karadağ ve Akkaya, 2013; Bakır, 2014; Bilen, 2015; Alıncak, 2016; Özçelik, 2017). Ayrıca mikro öğretim ile ilgili yapılmış çalışmaların tematik analizini yaptıkları çalışmada Güven vd. (2016), mikro öğretim deneyimlerinin uygulayıcılara özgüven kazandırdığını ortaya koymuştur.

Yapılan görüşmelerde öğretmen adayları, mikro öğretim destekli ÖU dersi sürecinde öğrencilerin olumlu dönütleri, teoride öğrendikleri bilgileri ders anlatarak pratiğe dökme, uygulama öğretim elemanının yaklaşımı ve dönütleri gibi durumların mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olduğunu vurgularken sınıf yönetiminde zorlandıkları ve uygulama öğretmeniyle sağlıklı iletişim kuramadıkları için olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. Sevim (2013) öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmasında öğretmen adayları, mikro öğretimin öğrenci ile öğretmen arasındaki iletişimi güçlendirdiğini ifade etmişlerdir. Gömleksiz, Kan ve Öner (2017) gerçekleştirdikleri çalışmalarında öğretmen adayları, en sevilen aktivitenin sınıf ortamında ders anlatmaları olduğunu ayrıca öğrencilerle iletişim kurarak kendilerini öğretmen olarak hissettiklerini belirtmişlerdir. İlin, İnözü ve Yıldırım (2007) danışmanlık hizmetlerinin niteliklerini araştırdıkları çalışmalarında, özellikle öğretim elemanı tarafından samimiyet gösterilmesi ve olumlu dönütlerin verilmesi öğretmen adaylarını memnun ettiği ve motive olmalarını sağladığı görülmüştür. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrenciler özellikle sınıf yönetiminde zorlandıklarını ve bu durumun mesleğe yönelik tutumlarına olumsuz yansıdığını belirtmişlerdir. Alanyazında incelenen bazı araştırmalarda da öğretmen adayları, sınıf yönetimi becerileri geliştirmede sorun yaşadıkları görülmektedir (Karadüz vd., 2009; Mergler ve Tange, 2010; Taşdere, 2014; Selvi vd., 2017). Henson (2001) tarafından öğretmen adaylarının öz-yeterlik, görev analizi ve sınıf yönetimi inançları arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmada, öğretmen adaylarının kişilikleri, motivasyonları ve yeteneklerinin, sınıf yönetimi gibi öğretim yeterliklerini geliştirmek için önemli kaynaklar olduğu ortaya konulmuştur. Bu araştırma sonucundan yola çıkarak mesleğe yönelik tutumun yeterince artırılmasının sınıf yönetimi gibi önemli öğretmenlik becerilerinin de geliştirilmesine katkı sağladığı yorumu yapılabilir. Kılıç (2016) matematik öğretmeni adaylarının gerçekleştirilen mikro öğretim uygulamalarına ilişkin görüş ve beklentilerini araştırdığı çalışmasında, adayların sınıf yönetimi ve iletişimin önemini anladıkları, öğretmenlik becerilerini geliştirmek için daha fazla deneyime ihtiyaçları oldukları ortaya çıkmıştır.

Son olarak öğretmen adayları mesleğe yönelik tutumu artırma noktasında uygulama öğretmenin olumlu iletişim kurması, uygulama öğretim elemanının daha fazla geri bildirimde bulunması, uygulamalı derslere farklı sınıf düzeylerinde daha fazla yer verilmesi, uygulama saatlerinin artırılıp dersin kontenjanının düşürülmesi ve farklı durumlar karşısında öğretmen adaylarının hazır hale getirilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır. Selvi vd, (2017) gerçekleştirdikleri çalışmada öğretmen adayları uygulama derslerinin program içindeki yeri ve zamanının yetersiz olduğunu bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve öğretim elemanının yönlendirmeleriyle ilgili yaşadıkları sorunların araştırıldığı bir çalışmada, katılımcıların %85'inin uygulama öğretmeni yeterince dönüt alamadığını, uygulama öğretim elemanından ise yeterli yardımı alamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanlarının izleme ve dönüt verme sıklıklarını yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir (Paker, 2008). Kiraz (2002), hizmet öncesi mesleki gelişimde uygulama öğretmenlerinin işlevine yönelik öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmada uygulama öğretmeni gelen yetersiz ya da olumsuz geri bildirimlerin öğretmen adaylarının yaşadığı en önemli sorunlardan biri olduğunu vurgulamışlardır. Gökçe ve Demirhan (2005) uygulama etkinliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının yaşadıkları sorunlardan birinin de uygulama öğretmenin kendilerine karşı ilgisiz olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adayları, uygulamaların sürelerinin artırılması, köy okulları gibi farklı durumları deneyimleyebilecekleri yerlerde de uygulama sürecinin yürütülmesi ve uygulama sınıfı başına düşen stajyer sayısının azaltılması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenleriyle ders sonrasında yapılacak görüşme, tartışma ve iş birliği, öğretmen adayları tarafından öğretmenlik duyguları için en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. (Talvitie ve ark., 2000).

Her ne kadar nicel verilere göre, mikro öğretim uygulamaları öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumunda anlamlı bir fark oluşturmamış olsa da görüşmelerden elde edilen veriler bu yöntemin faydalı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte öğretmen adayının, uygulama öğretim elemanı ve öğretmenin özellikle mikro öğretimle desteklenmiş ÖU deneyimi kazanmalarının önemli olduğu çalışma sonucunda ortaya çıkan önemli bir husus olmuştur. Bu süreçte öğretim üyelerinin mikro öğretim ve ÖU sürecine daha fazla zaman ayırmaları, öğrencilere verilen geribildirim mesleki gelişimi sağlayacak nitelikte olması, uygulama öğretmenlerinin de sürecin ayrılmaz bir parçası olarak rol alması, süreçte yapıcı ve olumlu iletişim kurulması oldukça önemli olup öğretmen adaylarının da yapılan görüşme ve süreç içerisinde bunları sürekli dile getirdikleri görülmüştür. Mikro öğretimin, katılımcıların mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı bir fark oluşturmama nedenini daha iyi anlamak için, yapılan görüşmelerde buna yönelik hususlar ortaya konulmaya çalışılmış ve mikro öğretimden ziyade ÖU sürecinde, uygulama okulunda ve uygulama öğretmeni ile yaşanan sorunların bu durumun temel gerekçesi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmen adaylarının mesleki özyeterlik algılarını ve mesleklerine yönelik tutumlarını olumsuz etkilememesi amacıyla mikro öğretim ve staj uygulamalarında özellikle "sınıf yönetimi" becerisinin üzerinde daha fazla durulmalıdır.
2. Öğretmen adaylarına uygulama okullarında rehberlik eden öğretmenler ile fakültede rehberlik eden öğretim elemanlarının öğrencilerle iletişim kalitesini ve sıklığını artırmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
3. İleride bu konuda yapılacak çalışmalar için bütün paydaşlardan (uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni vb.) toplanacak verilerle daha kapsamlı sonuçlar alanyazına kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Alıncak, F. (2016). *Mikro öğretim uygulamalarının öğretim becerilerine etkisine ilişkin beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının görüşleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Allen, D. W., & Eve, A. W. (1968). Microteaching. *Theory into Practice*, 7(5), 181–185. doi:10.1080/00405846809542153
- Arsal, Z. (2014). Microteaching and pre-service teachers' sense of self-efficacy in teaching. *European Journal of Teacher Education*, 37(4), 453–464. doi:10.1080/02619768.2014.912627
- Atav, E., Kunduz, N., & Seçken, N. (2014). Biyoloji eğitiminde mikro öğretim uygulamalarına dair öğretmen adaylarının görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 1–15.
- Aykaç, N. (2018). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Bakır, S. (2014). The effect of microteaching on the teaching skills of pre-service science teachers. *Journal of Baltic Science Education*, 13(6), 789–801. doi:10.33225/jbse/14.13.789
- Bilen, K. (2015). Effect of micro teaching technique on teacher candidates' beliefs regarding mathematics teaching. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 174, 609–616. doi:10.1016/j.sbspro.2015.01.590
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: desen ve analiz*. Ahmet Aypay, Çeviri Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.)*. Boston: Pearson Education.
- Creswell, J. W. and Plano Clark, V. L. (2014). Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi (2. baskıdan çeviri). (Çeviri ed., Y. Dede ve S.B. Demir), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1995). A model for teacher education curricula in Turkey. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 91–97.
- Demirel, Ö. (2017). *Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deniz, K. Z. (2020). *Herkes için istatistikolay*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Elias, S. K. (2018). Pre-service teachers' approaches to the effectiveness of micro-teaching in teaching practice programs. *Open Journal of Social Sciences*, 06(05), 205–224. doi:10.4236/jss.2018.65016
- Erdamar, G. & Bangir Alpan, G. (2021) Türkiye’de mikro öğretim çalışmaları ve uygulamaları. H. H. Şahan & A. Küçükoglu (Ed.), *Kuramdan uygulamaya mikro öğretim* içinde (s. 133-170). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gall, M. D., Gall, J. P. & Borg, W. R. (2003) *Educational research an introduction. (7th ed.)*. USA: Pearson Education.
- Göçer, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının gerçekleştirdikleri mikro-öğretim uygulamalarının kendi görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 21–39.
- Gömlüksiz, M. N., Kan, A. Ü., & Öner, Ü. (2017). Etkili öğretmenlik eğitimi perspektifinde öğretmenlik uygulaması dersine eleştirel bir yaklaşım: nitel bir inceleme. *Tarih Okulu Dergisi*, 10(32), 927–954.
- Gower, R., Walters, S., & Phillips, D. (1983). *Teaching practice handbook*. London: Heinemann.
- Gülden, İ., İnözü, J., & Yıldırım, R. (2007). Successful supervision from the student-teachers' perspective: an analysis of supervisory talk. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 123–132.
- Güven, S., Kahveci, Ö., Öztürk, Y., & Akın, Ö. (2016). Türkiye’de mikro öğretim uygulamalarıyla ilgili yapılan çalışmaların içerik analizi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 2(1), 19–34.
- Iswantir, M., & Sesmiarni, Z. (2021). The evaluation of online learning in micro teaching course in tarbiyah and teacher training faculty IAIN bukittinggi. *Journal of Physics. Conference Series*, 1779(1), 012044. doi:10.1088/1742-6596/1779/1/012044
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Karadağ, R., & Akkaya, A. (2013). İlk okuma yazma öğretimi dersinde mikro öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 39–59.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C., & İlbay, A. B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 442–455.
- Kılıç, S. D. (2016). Matematik öğretmen adaylarının mikro öğretim deneyimlerine ilişkin görüşleri ve okul uygulamaları dersinden beklentileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 151–169.

- Köksal, N. & Ayvaz Tuncel, Z. (2021) Mikro öğretimin avantajları-sınırlılıkları ve eleştirileri. H. H. Şahan & A. Küçüköğlü (Ed.), *Kuramdan uygulamaya mikro öğretim* içinde (s. 85-97). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kuran, K. (2009). Mikro öğretimin öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerinin kazanılmasına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 384–401.
- Küçüköğlü, A., Köse, E., Taşgın, A., Yılmaz, B. Y., & Karademir, Ş. (2012). Mikro Öğretim Uygulamasının Öğretim Becerilerine Etkisine İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 19–32.
- Mackey, J. A., Glenn, A. D., & Lewis, D. R. (1977). The effectiveness of teacher education. *Peabody Journal of Education*, 54(4), 231–238. doi:10.1080/01619567709538136
- Malone, M. R., & Strawitz, B. M. (1985). Relative effects of microteaching and fieldexperience on preservice teachers. *Document Reproduction Service ED*, 297.
- Matra, S., & Rukmini, D. (2017). Issues and challenges of E-portfolio in micro teaching class: Students' perspectives. *Arab World English Journal*, 8(2), 238–251. doi:10.24093/awej/vol8no2.17
- Mergler, A. G., & Tangen, D. (2010). Using microteaching to enhance teacher efficacy in pre-service teachers. *Teaching Education*, 21(2), 199–210. doi:10.1080/10476210902998466
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2019). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (İkinci Baskıdan Çeviri). S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çeviri Editörleri). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Morgan, C.T. (2011). *Psikolojiye giriş*. (Çev. Karakaş S. & Eski R.). Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- Ogeyik, M. C. (2009). Attitudes of the Student Teachers in English Language Teaching Programs towards Microteaching Technique. *English Language Teaching*, 2(3), 205–212.
- Özçelik, N. (2017). Fransızca okuma becerisi öğretiminde mikro-öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 99–110.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 132–139.
- Papageorgiou, I., Copland, F., Viana, V., Bowker, D., & Moran, E. (2019). Teaching practice in UK ELT Master's programmes. *ELT Journal*, 73(2), 154–165.
- Peker, M. (2009). The use of expanded microteaching for reducing pre-service teachers' teaching anxiety about mathematics. *Scientific Research and Essays*, 4(9), 872–880.
- Ping, W. (2013). Micro-teaching: a powerful tool to embedding the English teacher certification testing in the development of English teaching methodologies. *International Journal of English Language and Literature Studies*, 2(3), 163–175.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik Test Geliştirme ve Uyarlama Süreci*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Selvi, M., Doğru, M., Gencosman, T., & Saka, D. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin etkinlik kuramına göre incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 175–194.
- Sevim, S. (2013). Mikro-öğretim uygulamasının öğretmen adayları gözüyle değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 303–313.
- Şahinkayası, H. (2009). *Contributions and challenges of cognitive tools and microteaching for preservice teachers" instructional planning and teaching skills* (Doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, A. İ. (2009). A study on the effectiveness of peer microteaching in a teacher education program. *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 165–174.
- Şen, A. İ. (2010). Effect of Peer teaching and micro teaching on teaching skills of preservice physics teachers. *Eğitim ve Bilim*, 35(155), 78–88.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. Baloğlu, M. (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Talvitie, U., Peltokallio, L., & Mannisto, P. (2000). Student teachers' views about their relationships with university supervisors, cooperating teachers and peer student teachers. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 44(1), 79–88. doi:10.1080/713696662

- Taşdere, A. (2014). Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 9(2), 1477–1497.
- Ünal, F., Aktepe, M., V., Gündüz, N., & Kurtdede Fidan, E. (2021). Sosyal bilgiler dersinde mikro öğretim uygulamaları. In V. Aktepe, M. Gündüz, N. Kurtdede Fidan & E. Yalçınkaya (Ed.), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi* (pp. 376–391). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109–127.
- YÖK. (2018). *2018 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurumu.